

Univerzita Pardubice

Katedra sociálních věd

Obor: Sociální antropologie – magisterské studium

Posudek vedoucího diplomové práce

Jméno studenta: Bc. Ladislav Švec

Titul práce: IDEA UNIVERZITY V HISTORII A V SOUČASNÉ PRAXI

Vedoucí práce: PhDr. Michal Tošner, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (*uved'te, do jaké míry byl naplněn*):

Cílem předkládané práce bylo „prostřednictvím filozoficky zakotvené etnografické studie zprostředkovat vzhled do současné univerzitní praxe a konkrétněji pak popsat průběh realizace projektu *Idea univerzity*, na němž v průběhu studia sám participoval. Usiluje o zachycení strukturálních a diskursivních podmínek „strukturálních projektů“ a toho, jak se realizují v praxi v akademickém prostředí. Cíl práce byl bohatě a s úspěchem naplněn.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

Svou diplomovou práci diplomant zakotvil v pojednání o historické genezi univerzitního vzdělávání. To shledávám vhodným, neboť provedení „historie přítomnosti“ umožňuje porozumět současnému stavu univerzitního vzdělávání v kontextu neoliberálních reforem. Na základě studia kritické literatury a koncepčních dokumentů definuje instrumentální utilitarizaci vzdělávání. V tomto světle pak rekonceptualizuje svoje studium na vysoké škole a účast v projektu *Idea univerzity* jakožto zúčastněné pozorování.

Diplomant se na základě precizního studia literatury zabývá otázkou funkce univerzit v jejich moderním založení a z hlediska reformních snah. Zvláštní kapitola je věnována humboltovské ideji univerzity v duchu nezávislosti, svobody bádání a jednoty výuky a výzkumu, a to v kritických reflexích autorů (např. Jaspers nebo Newman), a dále autorů českých (Horák, Horina, Pabian, Šíma a další).

V kontrastu k tomu stojí byrokratické řízení a politicky motivované požadavky na výkon a užitečnost. Obecná tvrzení přesvědčivě dokládá v praxi na publikovaných proklamacích vedení univerzity. Celkový výklad diplomant taktéž prokládá vlastní zkušeností a vlastními pozorováními. Zde bych vyzdvihнул jeho pozitivní hodnocení propojení výuky a výzkumu, kterého se sám během studia několikrát účastnil (s. 31). Pozoruhodná je též proměna ekonomického nákladu a významu vysokoškolského vzdělání z hlediska studujícího a jejich rodin. Originálním způsobem zde diplomant reflektuje koncept *scholé* a jeho erozi v důsledku existenčních tlaků v současném tržním systému. Nenechává se unést pouze teoretizováním, ale svá tvrzení podkládá dostupnými stávajícími výzkumy (např. s. 39). Tímto dostatečně evokuje instrumentalizaci vzdělávání a nárůst očekávání uplatnění na úkor původním ideálům vzdělanosti. Z tohoto hlediska kriticky reflektuje i stigmatizaci humanitních

věd, jakožto nepotřebných a návazné problémy, které mají studenti s ospravedlněním svého studia vůči společnosti.

V dalších kapitolách se obecné principy univerzity a reflexe aktuálního stavu účelně stáčí ke konkrétním praktikám a jejich dilematům, jako je převládající deficit důvěry a kultura auditu (Strathern; Stöckelová), jimž univerzitní prostředí v současnosti podléhá. Tyto praxe na základě jeho pozorování v případě operačních programů ukazuje jako neefektivní, míjející se s deklarovaným cílem, deformující akademické prostředí ve smyslu, že prostředky díky přílišné kontrole není nakonec možné využít k dosažení stanovených cílů. V souhrnu se jedná o „bludný kruh byrokracie“. Jeho podobu pak zachycuje z pohledu participantů na projektu *Idea univerzity* na UPa. Rozhovory by mohly být lépe zpracovány. Na druhou stranu prezentované promluvy jsou jistými konzistentními celky, které objasňují postoje v jejich logické výstavbě, proto snad lze takový způsob uchopení materiálu interview akceptovat. Několik stran přepisů doplňuje shrnutí, kde již k interpretaci dat dochází. Podle diplomanta projektový záměr hledal dotační titul k realizaci, nikoli tedy účelově stanovený cíl za účelem získání prostředků. Díky byrokratickým překážkám se podle zjištění komplikovala koordinace aktivit, vznikalo odosobnění a nechuť realizovat původní záměr. Diplomant konstatuje, že operační programy (v podobě v jaké je zkoumal) nejsou vhodným program k revitalizaci původních cílů univerzity.

Reflexe výzkumu poněkud netradičně přichází až před závěrem, kde uvádí jakým způsobem se díky své angažovanosti na univerzitě a v projektech zapustil do univerzitního prostředí, díky čemuž získal jedinečné postavení. Samotný závěr shrnuje dílčí zjištění a to jak v oblasti vzdalování se současné praxe původním ideálům univerzity, tak proměnu významu titulu a osvojeného vědění.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Z hlediska jazykového je práce napsána čtivě, formulace jsou logické a konsistentní. Práce s početnými odbornými zdroji korektní, účelná. Citace voleny relevantně z hlediska jejich užití i kontextu. Členění kapitol je originální avšak logické. Malým pochybením je umístění literatury a ostatních zdrojů až za přílohy. Seznam literatury se drží zvolené normy, ovšem ne zcela důsledně zvýrazňuje zdrojový titul kurzívou. Po formální stránce práce kvalitou i rozsahem splňuje požadavky kladené na diplomovou práci.

4. OSOBNÍ KOMENTÁŘ HODNOTITELE:

Diplomant Ladislav Švec patřil vždy k velmi angažovaným studentům. Během svého studia byl příslovečným *spiritus agens* aktivní studentské participace na výuce i výzkumu. Takových studentů je jako šafránu a bylo mi s ním potěšením s ním spolupracovat na mnoha aktivitách jak v rámci katedry, tak univerzity. Předkládanou práci Ladislava Švece jednoznačně doporučuji k obhajobě.

5. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Diplomovou práci Ladislava Švece komisi doporučuji hodnotit známkou *výborně*.